

Grondstoffenbeleidsplan 2024 - 2027

Gemeente Woerden

Samenvatting

Voor u ligt het Grondstoffenbeleidsplan 2024 - 2027 van de gemeente Woerden. Hierin wordt beschreven hoe de gemeente de komende vier jaar verder wil bouwen aan de transitie van afval naar grondstof.

Op 1 januari 2017 startte de gemeente Woerden met een nieuwe wijze van het inzamelen van huishoudelijk afval. Deze verandering kwam voort uit het, door de gemeenteraad, vastgestelde Grondstoffenbeleidsplan 2016 – 2020 en kreeg de naam ‘het nieuwe inzamelen’ (HNI).

Bij HNI is de hoogte van de afvalstoffenheffing afhankelijk van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden (variabel tarief). Bewoners die minder vaak restafval aanbieden krijgen aan het eind van het jaar een deel van de afvalstoffenheffing terug.

Met de introductie van HNI zijn aansprekende milieuresultaten geboekt, zonder dat dit ten koste ging van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. De doelstelling van 100 kg per inwoner per jaar is echter niet gehaald. Hiervoor is bijsturing noodzakelijk.

In het kader van de oordeelsvorming voor de herziening van het Grondstoffenbeleidsplan (GBP) is op 2 februari 2023 een Thema-avond met de gemeenteraad over het GBP georganiseerd. Tijdens de avond werd de wens uitgesproken om het huidige ‘teruggave-beleid’ voort te zetten en te optimaliseren om zo de hoeveelheid restafval verder terug te dringen.

Het teruggavesysteem blijft dus gehandhaafd. Wel wordt de prikkel die van de teruggave uitgaat vergroot. Ofwel Teruggave met een Plus. Ter verbetering van de teruggavestafel zijn een viertal opties overwogen.

- Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen
- Scenario 2: Teruggave verhogen
- Scenario 3: Teruggavedrempel én teruggave verhogen
- Scenario 4: Teruggave én naheffing

Gekozen wordt voor *Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen*. Bij het verhogen van de teruggavedrempel krijgt een huishouden dat gemiddeld afval scheidt geen geld meer terug. Pas wanneer de hoeveelheid restafval verder wordt teruggebracht komt men in aanmerking voor een teruggave. De hoogte van de teruggave blijft in dit scenario verder ongewijzigd.

Deze heffingsmethodiek resulteert in een sterkere financiële prikkel terwijl tegelijkertijd de staffel wordt vereenvoudigd en de besparing op verwerkingskosten weer in een gezonde verhouding komt te staan met de teruggave. Wanneer het verhogen van de teruggave niet voldoende blijkt, kunnen altijd nog verdere stappen worden overwogen.

Als aanvulling op het verhogen van de teruggavedrempel, zijn de hieronder beschreven maatregelen voorzien. Afvalpreventie is hierbij voor de gemeente Woerden het hoogste doel.

Gemeenten hebben beperkte invloed op de, aan verspilling ten grondslag liggende, consumptiecultuur. Wel kunnen ze bewoners door middel van communicatie wijzen op de beschikbare mogelijkheden wat betreft afvalpreventie en hergebruik. In AVU-verband heeft de gemeente hiervoor, onder de noemer Slim met Afval, een aantal campagnes ontwikkeld. Deze campagnes zullen in het kader van dit GBP worden uitgerold. De campagne richt zich zowel op inwoners als ondernemers uit de gemeente. Het streven is om niet alleen de inwoners aan te spreken die al geïnteresseerd zijn in duurzaamheid en afvalpreventie. De campagnes zijn ook gericht op doelgroepen die (nog) niet zo veel met preventie bezig zijn.

Wanneer preventie geen optie is, moet worden gestreefd naar een zo lang mogelijke levensduur van een product. Hiervoor zet dit GBP in op de doorontwikkeling van het Circulair Ambachtscentrum en het stimuleren van hergebruik van plastic flesjes en blikjes.

Als een product uiteindelijk wordt afgedankt moet worden gestreefd naar een zo hoogwaardig mogelijke recycling. Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) is met een gewichtsaandeel van 35% de grootste, nog in het restafval aanwezige, grondstof. Wat betreft deze fractie is er dus nog veel te winnen.

Momenteel geldt dat voor bewoners die aangeven geen eigen GFT-container te kunnen stallen een maatwerkoplossing wordt gezocht. Slechts een zeer beperkt deel van de bewoners heeft van deze regeling gebruik gemaakt. Dat betekent dat bij het merendeel van de hoogbouw-locaties het gescheiden aanbieden van GFT nog niet mogelijk is. Dit plan voorziet dan ook in het gemeentebreed plaatsen van GFT-verzamelcontainers bij hoogbouwlocaties.

In de gemeente worden bovengrondse verzamelcontainers voor de inzameling van Plastic-, Metaalverpakkingen en Drankenkartons (PMD) ingezet. Waar mogelijk worden deze verzamelcontainers ondergronds gebracht. Hiermee wordt het straatbeeld verbeterd en wordt meer inzamelcapaciteit gecreëerd. Ook wordt het mogelijk om de containers te voorzien van toegangscontrole (bij bovengrondse containers kan dit niet) waarmee oneigenlijk gebruik kan worden tegengegaan.

Dit GBP voorziet ook in een aanpassingen van het tariefsysteem op de milieustraat. Het betaaltarief voor BSA komt te vervallen. Daarentegen wordt het aantal gratis bezoeken beperkt tot 8. Daarna geldt een betaaltarief. Niet alleen het betaaltarief voor BSA komt te vervallen, ook het betaaltarief voor zakken restafval wordt verlaagd.

In 2024 worden de, in dit plan beschreven, maatregelen ten uitvoer gebracht. De verzamelcontainers worden geplaatst. In dat jaar wordt bovendien uitgebreid gecommuniceerd om bewoners de informeren en te enthousiasmeren over de ophanden zijnde wijzigingen.

Wanneer afvalscheiden (met de plaatsing van de containers) nóg makkelijker gemaakt is, kan de financiële prikkel worden verhoogd door de staffel aan te passen. Deze zal, als onderdeel van de Verordening Reinigingsheffing, eind 2024 aan de raad worden voorgelegd. Per 1 januari 2025 gaat de nieuwe teruggavestaffel gelden.

Inhoud

Samenvatting	2
1. Inleiding.....	5
2. Landelijke kaders	2
Wet Milieubeheer	2
Landelijk Afvalbeheerplan (LAP)	2
Van Afval Naar Grondstof (VANG)	3
3. Gemeentelijke visie.....	4
4. Ambitie en uitgangspunten	4
5. Huidig beleid	6
Huidig inzamelsysteem	6
Milieustraat en grofvuil.....	7
Regionale samenwerking.....	8
6. Resultaten afgelopen planperiode.....	9
7. Oordeelsvorming	11
8. Teruggave Plus	11
Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen.....	12
Scenario 2: Teruggave verhogen.....	13
Scenario 3: Teruggavedrempel én teruggave verhogen.....	14
Scenario 4: Teruggave én naheffing.....	15
Scenariokeuze	16
9. Aanpak	17
Preventie.....	19
Slim met afval.....	19
Hergebruik	22
Circulair Ambachtscentrum	22
Aanpak zwerfafval	23
Recycling	25
Groente- Fruit- en Tuinafval	25
Verzamelcontainers voor PMD en Oud Papier	25
Luierafval.....	26
Milieustraat.....	27
Keteninnovatie Afval Verwijdering Utrecht.....	28
Samenwerking maatschappelijke organisaties.....	29
10. Planning.....	30
11. Financiën.....	30
Uitgaven.....	30
Afvalbeheerkosten.....	31
Voorziening	31
12. Appendix 1: Scenarioanalyse herziening Grondstoffenbeleidsplan	33

1. Inleiding

Voor u ligt het Grondstoffenbeleidsplan 2024 - 2027 van de gemeente Woerden. Hierin wordt beschreven hoe de gemeente de komende vier jaar verder wil bouwen aan de transitie van afval naar grondstof.

Op 1 januari 2017 startte de gemeente Woerden met een nieuwe wijze van het inzamelen van huishoudelijk afval. Deze verandering kwam voort uit het, door de gemeenteraad, vastgestelde Grondstoffenbeleidsplan 2016 – 2020 en kreeg de naam 'het nieuwe inzamelen' (HNI).

Bij HNI is de hoogte van de afvalstoffenheffing afhankelijk van het aantal keer dat restafval wordt aangeboden (variabel tarief). Bewoners die minder vaak restafval aanbieden krijgen aan het eind van het jaar een deel van de afvalstoffenheffing terug. De hoogte van de teruggave wordt bepaald aan de hand van een staffel. Alleen het aantal restafval-aanbiedingen wordt geregistreerd de overige afval-/ grondstofstromen niet.

Het doel van HNI was om een trendbreuk te realiseren en aansluiting te vinden bij de landelijke doelstellingen door in 2020 de hoeveelheid restafval per inwoner, per jaar terug te brengen tot 100 kilogram. Deze doelstelling is weliswaar niet gehaald, toch is een significante reductie in de hoeveelheid restafval gerealiseerd.

Dit grondstoffenbeleidsplan bouwt voort op de eerdere ervaringen en beschrijft de maatregelen die moeten leiden tot de reductie van de afvalberg en verdere verbetering van de afvalscheiding. Zo worden de waardevolle grondstoffen die nog in het restafval zitten niet langer verbrand maar blijven ze bewaard voor de volgende generaties.

2. Landelijke kaders

De kaders voor het gemeentelijke grondstoffenbeleid worden voor een belangrijk deel vastgesteld op Europees en nationaal niveau. Hieronder wordt de belangrijkste wetgeving kort toegelicht.

Wet Milieubeheer

Europese wetgeving verplicht de lidstaten om Europees afvalbeleid uit te werken in nationale beleidsplannen en wetgeving. In Nederland is hiervoor de Wet Milieubeheer (Wm). De Wm is de belangrijkste milieuwet. Deze wet bepaalt welk wettelijk gereedschap kan worden ingezet om het milieu te beschermen. De belangrijkste instrumenten zijn milieuplannen en milieuprogramma's, milieukwaliteitseisen, vergunningen, algemene regels en handhaving. Ook bevat de wet de regels voor financiële instrumenten, zoals heffingen, bijdragen en schadevergoedingen.

Landelijk Afvalbeheerplan (LAP)

In de Wm staat dat alle overheden rekening moeten houden met de inhoud van het Landelijk Afvalbeheerplan (LAP).

In het LAP staan de hoofdlijnen van het afvalbeleid, een uitwerking van die hoofdlijnen voor afzonderlijke afvalstoffen en de rol van de betrokken partijen beschreven.

Een van de taken van de gemeenten is zorgdragen dat huishoudelijk afval (gescheiden) wordt ingezameld en dat er maatregelen worden genomen om afvalpreventie en afvalscheiding te optimaliseren. Met dit grondstoffenbeleidsplan wordt hieraan invulling gegeven.

In november 2017 is een nieuwe versie van het LAP vastgesteld, LAP3. Voor wat betreft afvalscheiding stelt het LAP3 de volgende doelstellingen: Verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval van 240 kilogram per inwoner per jaar in 2014 naar maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar in 2020, en maximaal 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025.

Voor wat betreft afvalscheiding stelt het Landelijk Afvalbeheerplan de volgende doelstellingen: Verlagen van de hoeveelheid huishoudelijk restafval van 240 kilogram per inwoner per jaar in 2014 naar maximaal 100 kilogram per inwoner per jaar in 2020, en maximaal 30 kilogram per inwoner per jaar in 2025.

Van Afval Naar Grondstof (VANG)

De rijksoverheid gelooft dat de transitie naar een circulaire economie essentieel is voor de concurrentiepositie van Nederland. Het doel van het rijksbrede programma circulaire economie is daarom om in 2050 volledig circulair te zijn. Deze doelstelling is uitgewerkt in het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG). In dit programma worden actielijnen beschreven waarmee in Nederland de circulaire economie wordt bereikt.

Specifiek voor huishoudelijk afval geldt het uitvoeringsprogramma VANG-Huishoudelijk afval (VANG-HHA). Het Uitvoeringsprogramma VANG-HHA 2021- 2025 heeft als doel om in lijn met de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen, de kwaliteit van de ingezamelde huishoudelijke afvalstromen te verhogen en daarmee de recycling te verbeteren.

In februari 2022 vond een herijking van VANG-HHA plaats waarbij werd teruggeblikt op de voorgaande periode. Daarbij werd geconcludeerd dat de ambitie om in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner te realiseren niet is gehaald.

In februari 2022 vond een herijking van VANG-HHA plaats waarbij werd teruggeblikt op de voorgaande periode. Daarbij werd geconcludeerd dat de ambitie om in 2020 75% afvalscheiding en 100 kilo restafval per inwoner te realiseren niet is gehaald. Gemeenten hebben wel forse stappen gezet.

- In de periode 2015-2020 daalde de gemiddelde hoeveelheid restafval van 240 kg (per inwoner per jaar) naar 180 kg.
- In 2020 behaalden 31% van de gemeenten 75% afvalscheiding, tegenover 7% in 2015.
- Ruim 15% van de gemeenten hadden minder dan 100 kg restafval per inwoner.

Er zijn dus grote stappen gezet. Maar door de enorme impuls die afvalscheiding heeft gekregen is de kwaliteit van bepaalde deelstromen ook onder druk komen te staan.

Voor de periode 2021-2025 blijft het streven om door middel van goede afvalscheiding hoogwaardige recycling te faciliteren, maar het accent komt sterker te liggen op preventie en hoogwaardigere (kwalitatief betere) ingezamelde stromen.

Concreet betekent dat vermoedelijk dat de doelstelling van 30 kilogram per inwoner per jaar die volgens het LAP3 in 2025 moet zijn gerealiseerd zal worden uitgesteld naar 2030.

Er staan geen sancties op het niet halen van de doelstelling. Wel heeft de rijksoverheid een aantal jaren geleden een belasting op het verbranden van afval geïntroduceerd. Hiermee wordt het verbranden van (rest)afval ontmoedigd. Ook zal de op handen zijnde CO2 belasting een kosten opdrijvend effect hebben. Gemeenten met veel restafval zijn daarmee duurder uit.

Woerden wil een gemeente zijn waarin zo weinig mogelijk huishoudelijk afval ontstaat. Als het dan toch ontstaat, is het streven het afval zo goed mogelijk te scheiden.

De ambitie van de gemeente Woerden is om, in de planperiode van dit GBP, de landelijke doelstelling van maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar te realiseren.

3. Gemeentelijke visie

Woerden wil een gemeente zijn waarin zo weinig mogelijk huishoudelijk afval ontstaat. Als het dan toch ontstaat, is het streven het afval zo goed mogelijk te scheiden. De gemeente draagt hieraan bij met een inzamelsysteem waarmee afvalscheiden makkelijk wordt gemaakt.

De gemeente zet in op een hoogwaardige recycling van de op die manier ingezamelde grondstoffen. Daarom ondersteunen we, waar mogelijk, initiatieven in relatie tot een circulaire economie en zullen we de landelijke discussies hierover blijven beïnvloeden.

4. Ambitie en uitgangspunten

In het GBP 2016 – 2020 werd de volgende ambitie uitgesproken:

Het is de ambitie van de gemeente Woerden om de landelijke doelstelling te realiseren: De doelstelling is om in 2020 minimaal 75% afvalscheiding (ofwel 100 kg restafval per inwoner per jaar) te realiseren.

Daarbij golden de volgende uitgangspunten.

- afvalscheidingsgemak voor de inwoners;
- afvalinzameling tegen gelijkblijvende of lagere kosten;
- inwoners worden waar mogelijk betrokken bij de invulling van het beleid;
- door zorgvuldige communicatie blijven de inwoners op de hoogte van de vorderingen en wordt bewustwording vergroot.

Ook voor de komende planperiode blijven deze ambitie en uitgangspunten gehandhaafd. Wel is inmiddels landelijk het scheidingspercentage als indicator nagenoeg losgelaten. In plaats daarvan wordt gerekend met de hoeveelheid restafval, uitgedrukt in kilogram per inwoner per jaar.

Belangrijke reden voor deze overstap is omdat het scheidingspercentage sterk afhankelijk is van andere factoren. Zo is in de gemeente Woerden bijvoorbeeld een betaaltarief voor Bouw- en Sloopafval (BSA) gaan gelden. Dit heeft het gewenste effect. Het brengen van bedrijfsmatig afval op de milieustraat, ten laste van de afvalstoffenheffing-betalende bewoner, wordt tegengegaan.

Daarmee nemen onder andere echter ook de hoeveelheden puin en hout af. Deze stromen tellen mee als gerecycled afval bij de berekening van het scheidingspercentage. De afname van de hoeveelheid BSA heeft daarmee een negatief effect op het scheidingspercentage terwijl het totale effect juist positief is.

De gemeente geeft de voorkeur aan realistische, haalbare doelstellingen.

Uit de eerdergenoemde tussenevaluatie van VANG-HHA blijkt dat in de periode 2015-2020 de gemiddelde hoeveelheid restafval in Nederland daalde van 240 kg (per inwoner per jaar) naar 180 kg. Verder bleek uit de evaluatie dat slechts 15% van de Nederlandse gemeenten in 2020 minder dan 100 kg restafval per inwoner hebben ingezameld. De gemeente Woerden is dus niet de enige gemeente die de VANG-doelstelling niet heeft gehaald.

De gemeente geeft de voorkeur aan realistische, haalbare doelstellingen en de inzet is om in de planperiode van dit Grondstoffenbeleidsplan in ieder geval de 100 kg per inwoner per jaar te realiseren zonder dat dit ten koste gaat van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen.

5. Huidig beleid

De keuze voor HNI was het gevolg van een in juli 2015 gehouden inwonerspeiling, die achteraf de naam 'Kliko-stemmen' kreeg. Aan de peiling nam 57% van de huishoudens deel. Bewoners konden kiezen uit de volgende drie opties:

De keuze voor Het Nieuwe Inzamelen was het gevolg van een in juli 2015 gehouden inwonerspeiling, die achteraf de naam 'Kliko-stemmen' kreeg. Driekwart van de stemmen ging naar Het Nieuwe Inzamelen.

- A. Minder vaak ophalen van afval (eenmaal per vier weken, met een reductie van de afvalstoffenheffing);
- B. Belonen voor beter scheiden (inwoners krijgen aan het einde van het jaar een deel van de betaalde afvalstoffenheffing terug, afhankelijk van het aantal keren dat zij de restafvalcontainer aangeboden hebben);
- C. Betalen per aanbieding (inwoners betalen een lagere afvalstoffenheffing en betalen daarbij een vastgesteld bedrag voor elke keer dat zij restafval aanbieden).

Driekwart van de stemmen ging naar optie B. De gemeenteraad besloot eind 2016 formeel tot de introductie van HNI.

Huidig inzamelsysteem

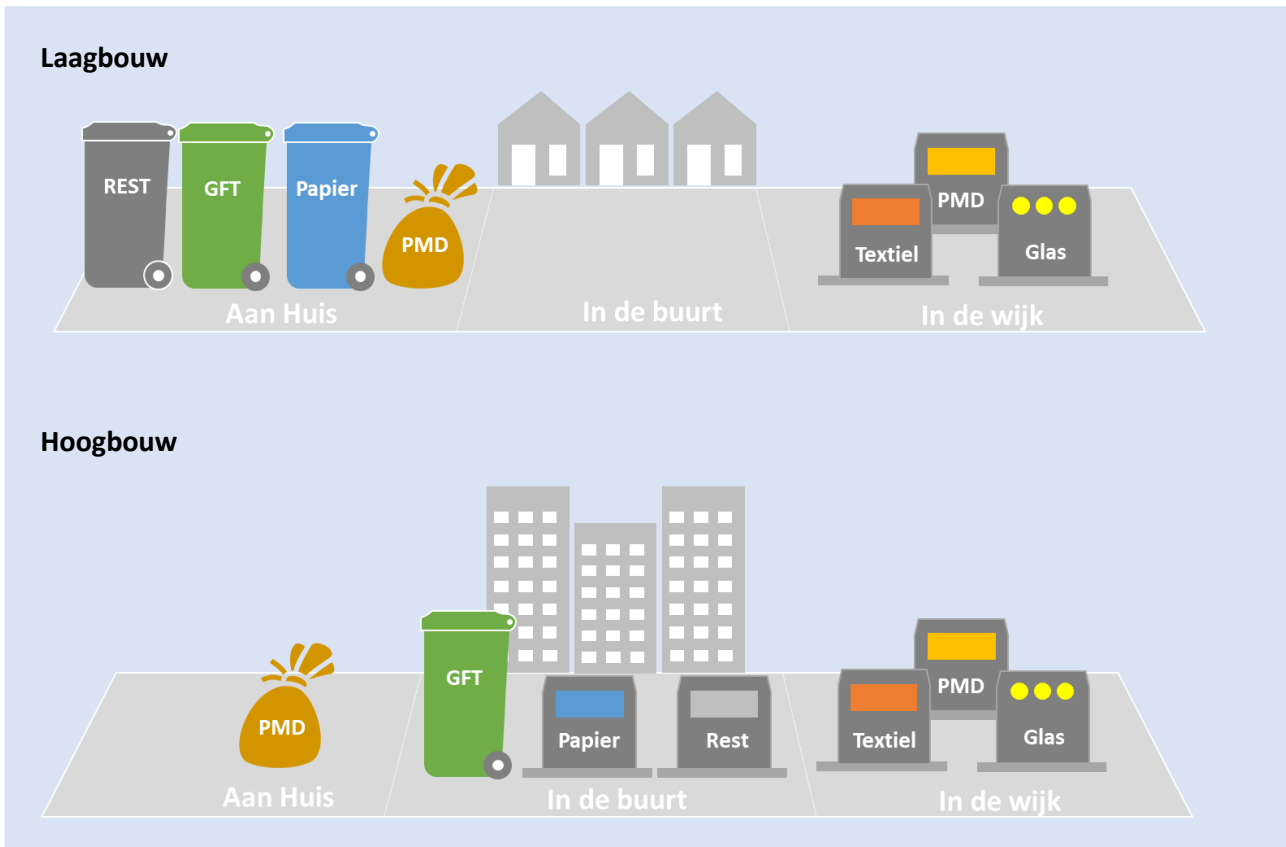
Hieronder is het inzamelsysteem van de gemeente Woerden schematisch weergegeven. Bij de laagbouw wordt iedere twee weken restafval¹, GFT (Groente, Fruit en Tuinafval), oud papier² en PMD (Plastic-, Metaalverpakkingen en Drankenkartons) ingezameld.

Ook bij hoogbouw wordt oud papier en PMD iedere twee weken aan huis ingezameld. Voor restafval loopt men naar de verzamelcontainers in de buurt. Bij hoogbouw-locaties die hierom hebben verzocht wordt GFT in verzamelcontainers ingezameld.

Naast de bovengenoemde huis-aan-huis inzameling, kunnen bewoners voor PMD, glas en textiel bij verzamelcontainers terecht. Huishoudelijk afval dat niet in de container past, kan naar de milieustraat worden gebracht.

¹ In de binnenstad en Waterrijk wordt ook bij laagbouwlocaties het afval ingezameld middels ondergrondse containers.

² In Kamerik en Zegveld wordt oud papier 1x/mnd ingezameld met hulp van verenigingen

Figuur 1: Huidige inzamelsysteem

Met het oog op het principe 'de vervuiler betaalt' is het aantal gratis bezoeken op de milieustraat begrensd tot 24, daarna geldt een betaaltarief per bezoek van €8,-.

Milieustraat en grofvuil

Grofvuil kan van dinsdag tot en met zaterdag naar de milieustraat worden gebracht. Daarnaast wordt het, tegen vergoeding en op afspraak, aan huis opgehaald.

De toegang tot de milieustraat is geregeld middels een slagboom die alleen met een geautoriseerde afvalpas te openen is. Zo wordt oneigenlijk gebruik van de milieustraat door bijvoorbeeld bedrijven tegengegaan.

Met het oog op het principe 'de vervuiler betaalt' is het aantal gratis bezoeken begrensd tot 24, daarna geldt een betaaltarief per bezoek van €8,-. Bovendien geldt een betaaltarief voor huishoudelijk afval in zakken (€10,50 per zak) en bouw- en sloopafval (€10,50 per ¼ m³).

De AVU draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval. Door deze activiteiten te bundelen kan bij aanbestedingen schaalvoordeel worden gerealiseerd.

Regionale samenwerking

De gemeente Woerden is deelnemer aan de Afval Verwijdering Utrecht (AVU). De AVU is een gemeenschappelijke regeling van Utrechtse gemeenten.

De AVU draagt zorg voor de overslag, het transport (van overslag naar verwerker) en de verwerking van het huishoudelijk afval. De deelnemende gemeenten zijn zélf verantwoordelijk voor de inzameling binnen de gemeentegrenzen maar op het moment dat het afval bij de AVU is afgeleverd neemt zij de regie over.

Door deze activiteiten te bundelen kan bij aanbestedingen schaalvoordeel worden gerealiseerd. Hier profiteert de gemeente Woerden onder andere van door lagere verwerkingstarieven voor restafval en hogere opbrengsten voor grondstoffen.

Woerdenaren zijn enthousiast aan de slag gegaan met het scheiden van afval. De hoge kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen laat zien dat dit ook netjes gebeurt.

Het algemene beeld wat betreft meldingen is stabiel gebleven. HNI heeft niet geleid tot een significante stijging van afvaldumpingen of een structurele toename van de hoeveelheid zwerfafval.

6. Resultaten afgelopen planperiode

In appendix 1 is een uitgebreide evaluatie van het huidige beleid opgenomen. Hieronder worden de hoofdlijnen nog eens weergegeven. Ten opzichte van de evaluatie is het verschil dat de daadwerkelijke gegevens over 2022 inmiddels bekend zijn (deze weken niet af van de prognose). Ook zijn de cijfers met betrekking tot het aantal aanbiedingen, de teruggave en de hoogte van de afvalstoffenheffing voor 2022 inmiddels definitief en overeenkomstig geactualiseerd. Actualisatie heeft niet tot nieuwe inzichten geleid. De conclusie ten opzichte van de eerdere evaluatie bleef dan ook ongewijzigd.

Milieu

Hoofddoelstelling van HNI was het vinden van aansluiting bij de landelijke doelstelling van 100 kilogram restafval per inwoner, per jaar in 2020. Restafval is hierbij gedefinieerd als al het niet-recyclebare afval, inclusief het Grof Huishoudelijk Afval dat (op de milieustraat) ongescheiden is aangeboden.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de hoeveelheid restafval over de afgelopen jaren weergegeven.

Jaar	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Restafval	208	197	165	162	158	172	168	162

Tabel 1: Ingezamelde hoeveelheden (kilogram, per inwoner, per jaar)

Ten opzichte van het ijkjaar 2015 is de hoeveelheid restafval per persoon, per jaar teruggebracht naar 162 kg. Dat is een daling van ruim 20%. Bij gemeenten met een vergelijkbare stedelijkheid lag de hoeveelheid restafval in 2020 gemiddeld op 175 kg. Daarmee presteert de gemeente Woerden bovengemiddeld. Ook de totale hoeveelheid (per inwoner per jaar) is afgenomen. Dit is deels te verklaren door de sterke afname van de hoeveelheid Bouw- en Sloopafval dat naar de milieustraat wordt gebracht. Het andere deel kan worden toegerekend aan een sterker afvalbewustzijn waardoor het ontstaan van afval wordt tegengegaan.

Uit bovenstaand kan worden opgemaakt dat Woerdenaren enthousiast aan de slag zijn gegaan met het scheiden van afval. De hoge kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen laat zien dat dit ook netjes gebeurt.

Service

Het algemene beeld wat betreft meldingen is stabiel gebleven. HNI heeft niet geleid tot een significante stijging van afvaldumpingen of een structurele toename van de hoeveelheid zwerfafval. De ervaring leert dat bewoners vooral geïnteresseerd zijn in een schone leefomgeving. De meeste meldingen hebben dan ook betrekking op zaken die het straatbeeld vervuilen zoals afval dat naast de container staat of afval dat buiten de inzameldagen wordt aangeboden.

Meldingen over te vroeg opgehangen of rondslingerende PMD-zakken springen er hierbij uit. Dit is voor veel bewoners een ergernis.

De hoogte van de afvalstoffenheffing van de gemeente Woerden ligt onder het landelijk gemiddelde. Daaruit kan worden opgemaakt dat de eigen inzameldienst competitief is

Kosten

Hieronder wordt de afvalstoffenheffing (bij volledige kostendekking) in Woerden vergeleken met het landelijk gemiddelde.

Afvalstoffenheffing 2022	Eenpersoons-	Meerpersoons-
Nederland	€253	€315
Woerden	€240	€291

In 2022 betaalde een gemiddeld éénpersoonshuishouden in Nederland ongeveer €253. Een meerpersoonshuishouden betaalde €315. In de gemeente Woerden was dat in 2022 respectievelijk €240 en €291 per jaar.

Dit is exclusief de eventuele teruggave. Voor veel huishoudens valt de werkelijke afvalstoffenheffing dus lager uit. Daaruit kan worden opgemaakt dat de gemeente Woerden met zijn eigen inzameldienst kan concurreren met andere gemeenten.

In 2022 is €326.978 teruggegeven. Dat is iets meer dan in 2021, toen bedroeg de teruggave €309.633. In totaal kregen 12.589 huishoudens een deel van de afvalstoffenheffing terug. Een gemiddeld éénpersoonshuishouden bood de minicontainer 9 keer aan, een gemiddeld meerpersoonshuishouden deed dat 15 keer. Per éénpersoonshuishouden dat in aanmerking kwam, bedroeg de teruggave gemiddeld ongeveer €16 per huishouden. Voor een meerpersoonshuishouden was dit €31.

Een van de doelstellingen van HNI was om de hoeveelheid restafval terug te dringen en zo de stijging van de afvalbeheerkosten binnen de perken te houden. Ten opzichte van ijkjaar 2015 is de hoeveelheid restafval sterk afgenomen, terwijl de hoeveelheid grondstoffen toenam. Vanwege de lagere verwerkingstarieven van grondstoffen (en in sommige gevallen opbrengsten), resulteert dit in ongeveer €270.000 in vermeden verwerkingskosten voor deze stromen. Dat is met bijna 22.000 huishoudens een bedrag van ongeveer €12,50 per huishouden. De hoogte van de teruggave is met €326.978 hoger dan de €270.000 in vermeden verwerkingskosten.

De hoogte van de teruggave is met €326.978 hoger dan de €270.000 in vermeden verwerkingskosten.

Samenvatting

Met de introductie van HNI zijn aansprekende milieuresultaten geboekt, zonder dat dit ten koste ging van de dienstverlening en de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. De doelstelling van 100 kg is echter niet gehaald. Hiervoor is bijsturing noodzakelijk. GFT is met een gewichtsaandeel van 35% de grootste, nog in het restafval aanwezige, grondstof. Met name wat betreft deze fractie is er dus nog veel te winnen.

Met de introductie van HNI zijn aansprekende milieuresultaten geboekt, zonder dat dit ten koste ging van de kwaliteit van de ingezamelde grondstoffen. De doelstelling van 100 kg is echter niet gehaald.

7. Oordeelsvorming

In het kader van de oordeelsvorming voor de herziening van het GBP is op 2 februari 2023 een Thema-avond georganiseerd. Voorafgaand aan deze avond is de in Appendix 1 opgenomen evaluatie en scenarioanalyse met de gemeenteraad gedeeld.

Tijdens de thema-avond zijn een aantal mogelijke beleidsinstrumenten in een presentatie toegelicht en vervolgens bediscussieerd. Hierbij zijn de volgende breed gedragen richtinggevende uitspraken gehoord:

- Uitgangspunt moet het huidige beloningssysteem blijven. Wel kan worden gekeken hoe de prikkel eventueel verhoogd kan worden.
- Maak het gescheiden aanbieden van grondstoffen makkelijker.
- Zet in op communicatie om de hoeveelheid afval terug te dringen (afvalpreventie) en om afval scheiden aan te moedigen.

Bij de verdere uitwerking van het beleid zijn bovenstaande uitgangspunten gehanteerd.

8. Teruggave Plus

Het teruggavesysteem blijft gehandhaafd. Wel wordt de prikkel die van de teruggave uitgaat vergroot. Ofwel Teruggave met een Plus.

Hierbij is goed gekeken naar de huidige staffel (zie onderstaand).

Minicontainer		Ondergrondse container		Teruggave	
Minimum	Maximum	Minimum	Maximum	Meerpersoons	Eenpersoons
17	-	81	-	€ -	€ -
14	16	66	80	€ 10,00	€ 5,00
11	13	51	65	€ 25,00	€ 12,50
8	10	36	50	€ 30,00	€ 15,00
5	7	21	35	€ 35,00	€ 17,50
0	4	0	20	€ 40,00	€ 20,00

Tabel 1: Huidige teruggavestaffel

Een meerpersoonshuishouden dat de container 4 keer of minder aanbiedt (of 20 keer of minder van de ondergrondse container gebruik maakt), krijgt in de huidige situatie €40,- terug. Voor een eenpersoonshuishouden is dit €20,-.

Naar aanleiding van de thema-avond werd geconcludeerd dat de wens is om het huidige beleid voort te zetten en te optimaliseren om zo de hoeveelheid restafval verder terug te dringen.

Ter verbetering van de staffel zijn een viertal opties overwogen.

- Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen
- Scenario 2: Teruggave verhogen
- Scenario 3: Teruggavedrempel én teruggave verhogen
- Scenario 4: Teruggave én naheffing

Bij het verhogen van de teruggavedrempel krijgt een huishouden dat gemiddeld afval scheidt geen geld meer terug. Pas wanneer de hoeveelheid restafval verder wordt teruggebracht komt men in aanmerking voor een teruggave. De hoogte van de teruggave blijft in dit scenario verder ongewijzigd.

Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen

Inmiddels ligt het gemiddeld aantal aanbiedingen lager dan ten tijde van de introductie van HNI. Zo bood een gemiddeld eenpersoonshuishouden in 2022 de container 9 keer aan, een gemiddeld meerpersoonshuishouden deed dat 15 keer. Bij de huidige teruggavestaffel komt een gemiddeld eenpersoonshuishouden daarmee in aanmerking voor een teruggave van €15,-, voor een gemiddeld meerpersoonshuishouden is dat momenteel €10,-.

De maximale teruggave is voor een eenpersoonshuishouden op dit moment €20,-. Beter afvalscheiden levert daarmee nog maar €5,- op. Een zeer beperkte stimulans om de hoeveelheid restafval verder terug te dringen.

Bij het verhogen van de teruggavedrempel krijgt een huishouden dat gemiddeld afval scheidt geen geld meer terug. Pas wanneer de hoeveelheid restafval verder wordt teruggebracht komt men in aanmerking voor een teruggave. De hoogte van de teruggave blijft in dit scenario ongewijzigd.

Hieronder wordt een voorbeeld weergegeven van een teruggavestaffel met verhoogde teruggavedrempel.

Minicontainer		Ondergrondse container		Teruggave	
Minimum	Maximum	Minimum	Maximum	Meerpersoons	Eenpersoons
14	-	66	-	€ -	€ -
11	13	51	65	€ 25,00	€ -
8	10	36	50	€ 30,00	€ -
5	7	21	35	€ 35,00	€ 17,50
0	4	0	20	€ 40,00	€ 20,00

Tabel 2: Voorbeeldstaffel met verhoogde teruggavedrempel

Voordelen:

- Een sterkere prikkel om beter afval te scheiden;
- Positieve insteek blijft gehandhaafd;
- Beperkte wijzigingen ten opzichte van het huidige systeem;
- De hoogte van de teruggave was in 2022 met €326.978 hoger dan de €270.000 in vermeden verwerkingskosten. Bijkomend voordeel van het verhogen van de teruggavedrempel is dat de teruggave lager zal uitvallen omdat bewoners met een gemiddeld aantal aanbiedingen niet meer in aanmerking komen voor een teruggave. Op basis van de teruggave over 2022 bedraagt deze besparing ongeveer €30.000. Daarmee komt de besparing weer in een financieel gezonde verhouding te staan met de teruggave;
- Omdat men nooit meer betaald dan de afvalstoffenheffing zijn geen reductieregelingen voor (bijvoorbeeld) medisch afval noodzakelijk.

Nadelen:

- Wanneer een huishouden eenmaal boven het aantal aanbiedingen zit waarmee zij recht heeft op een teruggave, is er geen financiële prikkel meer om beter afval te scheiden.

Scenario 2: Teruggave verhogen

Een ander scenario is er één waarbij de teruggave wordt verhoogd. Hieronder is een voorbeeldstaffel weergegeven waarbij uitgegaan wordt van een verhoging van €5,- per staffel voor een meerpersoonshuishouden.

Minicontainer		Ondergrondse container		Teruggave	
Minimum	Maximum	Minimum	Maximum	Meerpersoons	Eenpersoons
17	-	81	-	€ -	€ -
14	16	66	80	€ 15,00	€ 7,50
11	13	51	65	€ 30,00	€ 15,00
8	10	36	50	€ 35,00	€ 17,50
5	7	21	35	€ 40,00	€ 20,00
0	4	0	20	€ 45,00	€ 22,50

Tabel 3: Voorbeeldstaffel met verhoogde teruggave

Voordelen:

- Sterkere financiële prikkel om beter afval te scheiden;
- Positieve insteek blijft gehandhaafd;
- Omdat men nooit meer betaald dan de afvalstoffenheffing zijn geen reductieregelingen voor (bijvoorbeeld) medisch afval noodzakelijk;
- Beperkte wijzigingen ten opzichte van het huidige systeem.

Nadelen:

- Zoals aangegeven overschreed de teruggave in 2022 de besparing in verwerkingskosten. Met het verhogen van de teruggave zal dit verschil groter worden. Het verhogen van de teruggave zoals in bovenstaande tabel vraagt daarmee om een initiële verhoging van de afvalstoffenheffing om de teruggave mee te bekostigen. Bij het behalen van de doelstelling van 100 kg per inwoner per jaar, krijgt een gemiddeld huishouden in dit scenario namelijk ongeveer €28 terug. De verwerkingskosten dalen, bij het behalen van de doelstelling, met ongeveer €18 per huishouden. Er is dus per huishouden ongeveer €10,- aan 'bevoorschotting' nodig om de teruggave te bekostigen. Deze 'sigaar uit eigen doos' kan een negatief effect hebben op het draagvlak onder bewoners.
- De hierboven genoemde bevoorschotting kan niet alleen nadelig zijn voor het draagvlak. Er kleven ook juridisch risico's aan. De afvalstoffenheffing is een bestemmingsheffing. De heffing mag uitsluitend worden ingezet ten behoeve van de bestrijding van de afvalbeheerkosten. Het innen van een 'voorschot' met als verwachting dat een gemiddeld huishouden deze deels weer terugontvangt is hiermee wellicht niet in overeenstemming. Jurisprudentie hierover is niet bekend dus hoe reëel dit risico is, is moeilijk te zeggen. Bovendien geldt deze tegenstrijdigheid in beperktere mate op dit moment ook al. Tenslotte overschrijd de teruggave ook nu de besparing op restafval.

Scenario 3: Teruggavedrempel én teruggave verhogen

Ook een combinatie van de twee voorgaande scenario's is mogelijk. Hieronder is een voorbeeldstaffel gegeven van een scenario waarbij zowel de teruggavedrempel als de teruggave wordt verhoogd.

Minicontainer		Ondergrondse container		Teruggave	
Minimum	Maximum	Minimum	Maximum	Meerpersoons	Eenpersoons
14	-	66	-	€ -	€ -
11	13	51	65	€ 30,00	€ -
8	10	36	50	€ 35,00	€ -
5	7	21	35	€ 40,00	€ 20,00
0	4	0	20	€ 45,00	€ 22,50

Tabel 4: Voorbeeldstaffel met hogere teruggavedrempel én hogere teruggave

Voordelen:

- Sterkere financiële prikkel om beter afval te scheiden;
- Bewoners met een gemiddeld aantal aanbiedingen komen niet meer in aanmerking voor een teruggave;
- Beperkte wijzigingen ten opzichte van het huidige systeem;
- Positieve insteek blijft gehandhaafd;
- Omdat men nooit meer betaald dan de afvalstoffenheffing zijn geen reductieregelingen voor (bijvoorbeeld) medisch afval noodzakelijk.

Nadelen:

- Wanneer een huishouden eenmaal boven het aantal aanbiedingen zit waarmee zij recht heeft op een teruggave, is er geen financiële prikkel meer om beter afval te scheiden;
- Hoewel de teruggave lager uitvalt omdat de teruggavedrempel hoger ligt, staat dit niet in verhouding tot de meerkosten als gevolg van de verhoging van de teruggave. Ook wanneer een bescheiden verhogen zoals in bovenstaande staffel is voorzien. Dit scenario vraagt daarmee ook om een initiële verhoging van de afvalstoffenheffing om de teruggave mee te bekostigen (zie nadelen scenario 2). Deze 'bevoorschotting' bedraagt, bij het behalen van de doelstelling van 100 kg per inwoner, per huishouden ongeveer €8,-.
- Als gevolg van de bevoorschotting kleven, ook aan dit scenario, de juridische risico's zoals die bij scenario 2 zijn beschreven.

Scenario 4: Teruggave én naheffing

Tot slot is een scenario overwogen waarbij de teruggave wordt gecombineerd met een naheffing. Daarbij wordt in het begin van het jaar de afvalstoffenheffing geheven zoals men gewend is. Aan het begin van het volgende jaar volgt dan een teruggave of naheffing die afhankelijk is van het aantal aanbiedingen.

Hieronder is een voorbeeld van een staffel met deze methodiek weergegeven.

Minicontainer		Ondergrondse container		Teruggave	
Minimum	Maximum	Minimum	Maximum	Meerpersoons	Eenpersoons
17	-	81	-	+€ 5,00	+€ 15,00
14	16	66	80	€ -	+€ 10,00
11	13	51	65	-€ 25,00	+€ 5,00
8	10	36	50	-€ 30,00	€ -
5	7	21	35	-€ 35,00	- € 17,50
0	4	0	20	-€ 40,00	- € 20,00

Tabel 5: Voorbeeldstaffel met teruggave en naheffing

Bij bovenstaande staffel is het gemiddeld aantal aanbiedingen van 2022 als uitgangspunt genomen. Huishoudens met een gemiddeld aantal aanbiedingen krijgen geen geld terug maar betalen ook niets bij.

Gekozen wordt voor het verhogen van de teruggavedrempel. Deze methodiek resulteert in een sterkere financiële prikkel, een eenvoudiger staffel en een gezonde verhouding tussen de besparing op verwerkingskosten en de teruggave,

Voordelen:

- Sterkere financiële prikkel om beter afval te scheiden;
- Bewoners met een gemiddeld aantal aanbiedingen komen niet meer in aanmerking voor een teruggave;
- Beperkte wijzigingen ten opzichte van het huidige systeem;
- Positieve insteek blijft gehandhaafd;
- Omdat men nooit meer betaald dan de afvalstoffenheffing zijn geen reductieregelingen voor (bijvoorbeeld) medisch afval noodzakelijk.

Nadelen:

- Het belonende karakter van het teruggavesysteem wordt (deels) losgelaten. Dit strookt niet met de uitgangspunten zoals die tijdens de thema-avond zijn meegegeven;
- Het kan als ingewikkeld worden ervaren en vraagt daarmee om een uitgebreide uitleg;
- De complexere afwikkeling vraagt om meer ambtelijke inzet;
- Er is mogelijk een reductieregeling voor medisch afval nodig om bewoners die noodgedwongen meer afval hebben tegemoet te komen.

Scenariokeuze

Gekozen wordt voor *Scenario 1: Teruggavedrempel verhogen*. Deze heffingsmethodiek resulteert in een sterkere financiële prikkel terwijl tegelijkertijd de staffel wordt vereenvoudigd en de besparing op verwerkingskosten weer in een gezonde verhouding komt te staan met de teruggave. Wanneer het verhogen van de teruggave niet voldoende blijkt, kunnen altijd nog verdere stappen worden overwogen.

De exacte staffel wordt aan het eind van 2024 in het kader van de Verordening Reinigingsheffingen bepaald wanneer ook de verdere maatregelen zoals hierna beschreven hun beslag hebben gekregen.

9. Aanpak

De R-ladder geeft, aan de hand van 6 tredes (R1 tot en met R6), de mate van circulariteit aan. Strategieën hoger op de ladder, besparen meer grondstoffen.

In combinatie met de keuze om de teruggavedrempel te verhogen, moeten de volgende aanvullende maatregelen leiden tot de realisatie van de gemeentelijke ambities.

Daarbij dient de zogenoemde R-ladder als leidraad. De R-ladder geeft, aan de hand van 6 tredes (R1 tot en met R6), de mate van circulariteit aan. Strategieën hoger op de ladder, besparen meer grondstoffen. Hoe hoger een strategie op de R-Ladder staat, hoe meer circulair de strategie is. R1 is daarbij de hoogste trede.

Figuur 2: R-ladder

Hieronder worden de 6 pijlers nader toegelicht. Grofweg zijn daarbij de volgende drie niveaus te onderscheiden:

Bovenaan de ladder staat het verminderen van consumptie en productie en het slimmer produceren en gebruiken van producten.

Wanneer preventie geen optie is, moet worden gestreefd naar een zo lang mogelijke levensduur van een product.

Als een product uiteindelijk wordt afgedankt moet worden gestreefd naar een zo hoogwaardig mogelijke recycling.

Preventie (R1 en R2)

Bovenaan de ladder staat het verminderen van consumptie en productie en het slimmer produceren en gebruiken van producten.

R1. Afwijzen en heroverwegen

Afstappen van producten of materialen die eigenlijk niet nodig zijn of intensiever productgebruik (bijvoorbeeld door producten via platformen te delen of multifunctionele producten).

R2. Verminderen)

Grondstoffen efficiënter gebruiken door minder grondstoffenverbruik tijdens de productie en het gebruik van producten

Hergebruik (R3 en R4)

Wanneer preventie geen optie is, moet worden gestreefd naar een zo lang mogelijke levensduur van een product.

R3. Hergebruiken

Hergebruik van een afgedankt maar nog goed product. Het krijgt dezelfde functie maar dan bij een andere gebruiker. Ook het ontwerpen van producten met een langere levensduur hoort hierbij.

R4. Repareren, opknappen, reviseren en hergebruiken

Reparatie en onderhoud van een kapot product waardoor het weer opnieuw inzetbaar is. Zo wordt de levensduur van een product verlengd. Opknappen en/of moderniseren van oud product. Maak nieuwe producten van oude producten. Onderdelen van afgedankt product gebruiken in nieuw product met dezelfde of andere functie.

Recycling (R5 en R6)

Als een product uiteindelijk wordt afgedankt moet worden gestreefd naar een zo hoogwaardig mogelijke recycling.

R5. Recycling

Materialen verwerken tot grondstoffen met dezelfde (hoogwaardige) of mindere (laagwaardige) kwaliteit dan de oorspronkelijke grondstof.

R6. Recover (terugwinnen)

Verbranden van materialen met energiet terugwinning. In een circulaire economie komen zo min mogelijk materialen bij deze stap terecht.

Gemeenten hebben beperkte invloed op de consumptiecultuur. Wel kunnen ze bewoners door middel van communicatie wijzen op de beschikbare mogelijkheden wat betreft afvalpreventie en hergebruik.

De Slim Met Afval-campagne staat in het teken van afvalpreventie. Het doel van deze campagne is om inwoners te informeren over afvalpreventie en hen op een positieve manier te stimuleren en uit te dagen om minder afval te produceren.

Preventie

Afvalpreventie is voor de gemeente Woerden het hoogste doel. Bij preventie gaat het voornamelijk om gedrag van bewoners en de mate waarin (bijvoorbeeld) de verpakkende industrie erin slaagt de hoeveelheid verpakkingsafval terug te dringen. Ook de kwaliteit van de producten en consumptiepatronen spelen een rol.

Specifiek voor textiel leven we bijvoorbeeld in een tijd van Fast Fashion. Deze term, die ook op andere productgroepen van toepassing is, verwijst naar een consumptiecultuur waarbij goedkope kleding wordt gekocht die slechts een korte tijd meegaat. De kwaliteit is bovendien vaak dermate slecht dat het na gebruik alleen nog maar voor laagwaardige recycling in aanmerking komt.

Gemeenten hebben beperkte invloed op de hierboven beschreven consumptiecultuur. Wel kunnen ze bewoners door middel van communicatie wijzen op de beschikbare alternatieven.

In AVU-verband heeft de gemeente hiervoor, onder de noemer Slim met Afval, een aantal campagnes ontwikkeld. Hieronder worden een aantal voorbeelden beschreven van de campagnes die de gemeente in het kader van dit GBP kan uitrollen.

Slim met afval

Voorkomen is beter dan genezen, en dat geldt ook in de afvalwereld. Als er minder producten gebruikt worden of als producten intensiever gebruikt worden, wordt er afval voorkomen.

De Slim Met Afval-campagne staat in het teken van afvalpreventie. Het doel van deze campagne is om

inwoners te informeren over afvalpreventie en hen op een positieve manier te stimuleren en uit te dagen om minder afval te produceren. Dat wordt gedaan door alternatieven voor 'afvalcreërende' handelingen te laten zien en daarmee mensen concrete handvatten te geven om zelf aan de slag te gaan met minder afval. Zo laat de campagne voorbeelden van andere inwoners zien die bezig zijn met afvalpreventie.

Figuur 3: Voorbeeld uiting

De campagne richt zich zowel op inwoners als ondernemers uit de gemeente. De campagnes zijn ook gericht op doelgroepen die (nog) niet zo veel met preventie bezig zijn.

Met uitingen wordt getoond dat kleine stappen heel wat opleveren. Daarbij wordt belerende en reactieve communicatie vermeden. De bedoeling is juist om aansprekende voorbeelden te laten zien. De centrale vraag van de campagne is: hoe kunnen we samen minder afval maken?

Doelgroep

De campagne richt zich zowel op inwoners als ondernemers uit de gemeente. Het streven is om niet alleen de inwoners aan te spreken die al geïnteresseerd zijn in duurzaamheid en afvalpreventie. De campagnes zijn ook gericht op doelgroepen die (nog) niet zo veel met preventie bezig zijn.

Uitgangspunten

- Positief: laten zien hoe het wél kan, in plaats van hoe het niet moet
- Concreet: handvatten aanreiken hoe je als inwoner slim met afval kan omgaan
- Interactief: mensen in staat stellen om zelf direct aan de slag te gaan
- Circulair: mensen stimuleren om zelf door te gaan met campagnevoeren, ook nadat de inzet is afgelopen. Bewoners worden in staat gesteld om het verhaal niet alleen te adopteren, maar ook om het door te vertellen. Dat wordt gedaan door inwoners campagnetools te geven, waarmee ze zelf aan de slag kunnen.
- Simpele boodschap: 'less is more'; geen moeilijk taalgebruik of onnodig veel verschillende soorten uitingen. De boodschap is simpel: iedereen kan slimmer omgaan met afval.

Campagnemiddelen en vormen

De campagne wordt op verschillende manieren ingezet in de gemeente. Zowel in de openbare buitenruimte, als in de binnenruimte. Denk aan:

- Abriercampagne
- Bushokjes en schermen
- Social media
- Indoor horeca en publieke locaties
- Advertentiecampagne
- Krijtverf
- Nieuwsbrief

De campagne wordt op verschillende manieren ingezet in de gemeente. Zowel in de openbare buitenruimte, als in de binnenruimte.

Figuur 4: Voorbeeld uiting

Een goede campagne bestaat uit verschillende dingen op verschillende momenten op verschillende plekken.

Uitingen

Er is een opvallend, aantrekkelijk en activerend campagnebeeld ontwikkeld, dat mensen nieuwsgierig maakt naar de campagne. Op die manier worden niet alleen de inwoners aangesproken die al geïnteresseerd zijn in duurzaamheid en afvalpreventie, maar wordt ook ingezet op nieuwe doelgroepen.

Uitvoering

Een goede campagne bestaat uit verschillende dingen op verschillende momenten op verschillende plekken. Dat is simpeler dan het lijkt. Het draait erom dat mensen in staat worden gesteld om zelf aan de slag te gaan met afvalpreventie. Door niet alleen een postercampagne te voeren, maar mensen bijvoorbeeld ook een workshop te laten doen, wordt het mogelijk voor inwoners om zelf iets te doen met het thema.

Er zit altijd een interactieve stap in de campagne. Naast een online en een offline campagnemiddel, wordt ook gebruik gemaakt van een interventie of activiteit.

Voor de verdere uitwerking van de campagne voor de gemeente Woerden wordt een communicatieplan opgesteld.

Hergebruik

Als producten dan toch worden afgedankt dan wordt gestreefd naar zoveel mogelijk hergebruik. Ook hierbij speelt communicatie een belangrijke rol. Daarnaast zet de gemeente in op de doorontwikkeling van het Circulair Ambachtscentrum.

Circulair Ambachtscentrum

Bij een Circulair Ambachtscentrum (CA) wordt onnodig weggooien van grondstoffen en materialen voorkomen door de milieustraat te verbinden met bijvoorbeeld een reparatiewerkplaats, een kringloopwinkel en een onderwijsinstelling.

Spullen die naar de milieustraat worden gebracht, kunnen worden hergebruikt door ze te repareren, op te knappen of een nieuwe bestemming te geven. Zo kan bijvoorbeeld een stoel met deuken en lakschade weer worden opgeknapt tot een stoel die in een tweedehands winkel kan worden verkocht. Daarbij staat niet alleen het tegengaan van grondstofverspilling maar ook de duurzame inzet van mensen centraal.

Om te onderzoeken hoe een Circulair Ambachtscentrum er in de gemeente Woerden uit kan komen te zien, is in december 2022 een proef gedaan. Samen met de bezoekers van de milieustraat, is er gekeken of er iets bruikbaar tussen hun afval zit. Zo wordt inzicht verkregen in de beschikbare materiaalstromen die voor hergebruik in aanmerking komen.

Deze proef heeft een vervolg gekregen en is uitgebreid. In 2023 en 2024 worden op de milieustraat spullen ingenomen. Ook is er op het stadserf een ruimte ingericht waar materialen kunnen worden opgewerkt. Tijdens de proef wordt gekeken welke deelstromen de meeste potentie hebben. Ook wordt gebouwd aan een netwerk van organisaties die met de materialen aan de slag gaan en de herwonnen producten verkopen.

Uitgaande van een positieve uitkomst wordt in de planperiode van dit GBP geanticipeerd op de verdere uitbreiding van het CA.

In 2023 en 2024 worden op de milieustraat, bij wijze van proef, materialen ingenomen voor het Circulair Ambachtscentrum. Uitgaande van een positieve uitkomst van deze proef wordt de planperiode van dit GBP geanticipeerd op de verdere uitbreiding van het Circulair Ambachtscentrum.

Afvalscheiden in de openbare ruimte leidt tot meerkosten zonder dat er wezenlijke milieuwinst tegenover staat. Ook is onduidelijk welk effect statiegeld flesjes en blikjes gaat hebben op de hoeveelheid zwerfafval. Om bovengenoemde redenen wordt vooralsnog niet gekozen voor het faciliteren van de gescheiden inzameling van zwerfafval.

Aanpak zwerfafval

Het tegengaan van zwerfafval maakt doorgaans geen deel uit van grondstoffenbeleidsplannen. Grondstoffenbeleid richt zich doorgaans op afval dat direct bij huishoudens ontstaat. De aanpak van zwerfafval richt zich daarentegen op het schoonhouden van de openbare ruimte. Daarbij is, met uitzondering van meegebrachte spullen, het afval doorgaans afkomstig van bedrijven.

Toch zijn de twee zaken, zeker in de beleving van bewoners, niet van elkaar te onderscheiden. Om die reden is ervoor gekozen om de aanpak van zwerfafval een plaats te geven in dit GBP.

Afvalscheiden in de openbare ruimte

In de gemeente wordt het afval uit prullenbakken als restafval verwerkt. Er vindt dus geen gescheiden inzameling plaats.

Hierin is de gemeente Woerden geen uitzondering. Rijkswaterstaat startte in juni 2019 daarom het traject 'Gescheiden afvalbakken in de openbare ruimte'. Twintig gemeenten namen hieraan deel en een aantal daarvan plaatsten zogenoemde duo-afvalbakken of verschillende-fractie-afvalbakken om afval gescheiden te kunnen inzamelen.

De voorlopige conclusie is dat de ingezamelde grondstofstromen vaak zodanig zijn vervuild dat het niet voor recycling in aanmerking komt. Dit ondanks de inspanningen en investeringen op het gebied van communicatie en inzamelmiddelen. Ook leidt de gescheiden inzameling vaak tot meerkosten omdat men meer tijd kwijt is met het leegmaken van de prullenbakken.

Afvalscheiden in de openbare ruimte leidt daarmee tot meerkosten zonder dat er wezenlijke milieuwinst tegenover staat. Daar komt nog bij dat op 1 juli 2021 statiegeld op kleine plastic flesjes is ingevoerd. Vanaf 1 april 2023 geldt deze regeling ook voor blikjes. Doel van deze maatregelen is om de hoeveelheid zwerfafval tegen te gaan. Welk effect deze maatregelen op de langere termijn gaan hebben op de hoeveelheid zwerfafval, is nog onbekend.

Om bovengenoemde redenen wordt vooralsnog niet gekozen voor het faciliteren van de gescheiden inzameling van zwerfafval. Mochten ontwikkelingen hier aanleiding toe geven dan kan deze keuze worden heroverwogen.

Doneerringen zijn houders waarin statiegeldflesjes en -blikjes kunnen worden achtergelaten. De gemeente is voornemens om het aantal doneerringen uit te breiden.

Doneerringen

In 2023 is een proef gedaan met zogenoemde Doneerringen. Dit zijn houders die aan prullenbakken worden bevestigd. Passanten die zich van een plastic flesje of blikje met statiegeld willen ontdoen maar geen zin hebben om naar een innamepunt te gaan, kunnen de flesjes in de houder kwijt.

Iemand anders kan het flesje of blikje dan naar een innamepunt brengen om het statiegeld te innen. Op die manier wordt voorkomen dat mensen zich genoodzaakt voelen om het afval in de prullenbak door te pluizen op zoek naar blikjes of flesjes. Dit leidt vaak tot rommel op straat.

Figuur 6: Voorbeeld doneerring

Goede inzamelmiddelen helpen bij het tegengaan van zwerfafval. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt een inschatting gemaakt van het aantal benodigde prullenbakken. Daarbij wordt een balans gezocht tussen service en kosten.

Hoewel het effect van de ringen lastig te meten is, zien medewerkers van de gemeente dat de ringen gebruikt worden. De gemeente is daarom voornemens om het aantal doneerringen uit te breiden naar geschikte locaties waar veel flesjes en blikjes worden aangeboden.

Prullenbakken

Goede inzamelmiddelen helpen bij het tegengaan van zwerfafval. Bij de inrichting van de openbare ruimte wordt een inschatting gemaakt van het aantal benodigde prullenbakken. Daarbij wordt een balans gezocht tussen service en kosten.

Bij ieder hondenuitrenveld, bij 'hotspots' en op veelgebruikte looproutes staat zodoende ten minste één prullenbak. Aanvullende locaties worden bepaald aan de hand van meldingen van bewoners en ervaringen van de gemeentelijke service-medewerkers en de organisatie die de prullenbakken leegt.

Vorig jaar zijn in de binnenstad van Woerden op verschillende plaatsen zogenoemde Big Belly's geplaatst. Dit zijn prullenbakken voorzien van ingebouwde pers. Zo kan bij 'hotspots' meer capaciteit worden gecreëerd zonder dat het straatbeeld wordt ontsierd door extra prullenbakken.

Recycling

Wanneer het afval dan toch ontstaat is het streven om de grondstoffen zo hoogwaardig mogelijk te recyclen. Hieronder worden maatregelen beschreven die hieraan moeten bijdragen.

Groente- Fruit- en Tuinafval

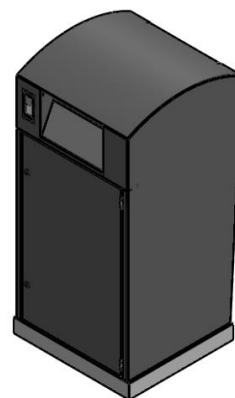
Groente-, Fruit- en Tuinafval (GFT) is met een gewichtsaandeel van 35% de grootste, nog in het restafval aanwezige, grondstof. Wat betreft deze fractie is er dus nog veel te winnen.

Het huidige serviceniveau is hoog. Toch zijn er nog verbeterpunten. Momenteel geldt dat voor bewoners die aangeven geen eigen GFT-container te kunnen stallen een maatwerkoplossing wordt gezocht. Slechts een zeer beperkt deel van de bewoners heeft van deze regeling gebruik gemaakt. Dat betekent dat bij het merendeel van de hoogbouw-locaties het gescheiden aanbieden van GFT nog niet mogelijk is.

Sinds het vorige GBP hebben de ontwikkelingen niet stilgestaan. Inmiddels is er bij veel gemeenten de nodige ervaring opgedaan met zogenaamde GFT-cocons. Dit zijn minicontainers (kliko's) in een metalen behuizing waarin huishoudens, die geen eigen minicontainer kunnen stallen, hun GFT-afval deponeren.

Vanzelfsprekend gaat het daarbij voornamelijk om Groente- en Fruitafval, het afval dat in de keuken vrijkomt. Veel van de betreffende huishoudens beschikken namelijk niet over een tuin.

Voor de gemeente Woerden wordt met dergelijke containers gescheiden inzameling van GFT mogelijk. Dit is randvoorwaardelijk voor de verdere beleidsopties. Dit GBP voorziet dan ook in het gemeentebreed plaatsen van GFT-cocons bij hoogbouwlocaties.

Figuur 5: Voorbeeld GFT-cocon

Met GFT-cocons wordt de gescheiden inzameling van GFT bij hoogbouwlocaties mogelijk. Dit is randvoorwaardelijk voor de verdere beleidsopties. Dit GBP voorziet dan ook in het gemeentebreed plaatsen van GFT-cocons bij hoogbouwlocaties.

In de gemeente worden bovengrondse verzamelcontainers (voor PMD) ingezet. Waar mogelijk worden deze containers ondergronds gebracht. Hiermee wordt het straatbeeld verbeterd en wordt meer inzamelcapaciteit gecreëerd.

Verzamelcontainers voor PMD en Oud Papier

In de gemeente worden bovengrondse verzamelcontainers (voor PMD) ingezet. Waar mogelijk worden deze verzamelcontainers ondergronds gebracht. Hiermee wordt het straatbeeld verbeterd en wordt meer inzamelcapaciteit gecreëerd. Ook wordt het mogelijk om de containers te voorzien van toegangscontrole (bij bovengrondse containers kan dit niet) waarmee oneigenlijk gebruik kan worden tegengegaan.

Ook worden verzamelcontainers zodanig herschikt dat er clusters ontstaan waar alle grondstoffen kunnen worden gebracht (mini-milieustraatjes zozezegd). Daarbij is het streven om de verzamelcontainers bij hoogbouw locaties te plaatsen waar bewoners weinig ruimte hebben om de PMD-zakken en het oud papier inpandig op te slaan.

Luierafval

Het restafval in Nederland bestaat voor 5 – 8% uit luiers en incontinentiemateriaal³. Luierafval is daarmee één van de grootste afvalstromen die nog niet gerecycled kan worden. Met name voor jonge gezinnen met kinderen ‘in de luiers’ bestaat het restafval nog voor een groot deel uit luierafval.

Recent is de eerste luierrecyclinginstallatie geopend. Hier wordt luierafval (inclusief incontinentiemateriaal) verwerkt. Bij de verwerking wordt het plastic uit de luiers herwonnen. Wat overblijft is een organische slurry.

Bij de opschaling van de installatie doet zich echter een aantal problemen voor. De organische slurry blijkt ongeschikt voor verwerking in een vergistingsinstallatie. Daarmee valt een belangrijk afzetkanaal weg. Totdat hiervoor een alternatief is bedacht, worden er geen nieuwe contracten meer aangegaan.

Momenteel wordt in de gemeente Woerden een proef gedaan met luierinzameling. De voorlopige resultaten zijn bemoedigend. Uit een enquête onder deelnemers blijkt dat de gebruikers enthousiast zijn. De gebruikte inzamelmiddelen werken naar behoren en de capaciteit is voldoende. Wel geeft een aantal deelnemers aan de loopafstand lang te vinden.

Dit GBP voorziet in de verlenging van de proef maar niet in uitbreiding ervan. Redenen hiervoor zijn de problemen met betrekking tot het verwerken van het luierafval en het gebrek aan inzamelcapaciteit.

Momenteel wordt in de gemeente Woerden een proef gedaan met luierinzameling. De voorlopige resultaten zijn bemoedigend. Dit GBP voorziet in de verlenging van de proef maar niet in uitbreiding ervan. Redenen hiervoor zijn de problemen met betrekking tot het verwerken van het luierafval en het gebrek aan inzamelcapaciteit.

³ Bron: Ketenproject luiers - Ketenanalyse en inventarisatie van kansen en belemmeringen (30 juli 2015)

Het aantal gratis bezoeken op de milieustraat is dermate hoog dat er nagenoeg geen corrigerende werking vanuit gaat. Daarom is een aantal jaar geleden een betaaltarief voor Bouw- en Sloopafval (BSA) op de milieustraat geïntroduceerd. Om te bepalen of iets BSA is, wordt gekeken naar de herkomst van het afval. Dit levert bij bezoekers onbegrip, frustratie en soms zelfs agressie op.

Dit GBP voorziet in een aanpassingen van het tariefsysteem op de milieustraat. Het betaaltarief voor BSA komt te vervallen. Daarentegen wordt het aantal gratis bezoeken beperkt tot 8. Daarna geldt een betaaltarief.

Milieustraat

Momenteel is het aantal gratis bezoeken voor de milieustraat begrensd tot 24, daarna geldt een betaaltarief per bezoek van €8,-. Doel van de begrenzing van het aantal gratis bezoeken is een eerlijke verdeling van kosten door “veelgebruikers” te belasten en om oneigenlijk gebruik door bedrijven tegen te gaan.

Regelmatig werden medewerkers van de milieustraat namelijk geconfronteerd met personen in bedrijfswagens en/of bedrijfskleding die afval komen storten. Het ging hierbij voornamelijk om bouw- en sloop afval (BSA). Deze personen maken gebruik van een afvalpas van de gemeente, het sterke vermoeden bestaat echter dat het hier gaat om bedrijfsafval. Bij navraag is de response vaak dat het om een privé verbouwing gaat waarbij gebruik gemaakt wordt van de bedrijfswagen/ -kleding. Het tegendeel is zonder uitgebreid onderzoek niet te bewijzen en preventie was in dergelijke gevallen praktisch onmogelijk.

Het aantal gratis bezoeken is dermate hoog dat er nagenoeg geen corrigerende werking vanuit gaat. Daarom is een aantal jaar geleden een betaaltarief voor BSA op de milieustraat geïntroduceerd. Sindsdien betaalt een bezoeker €10,50 per ¼ m3 BSA ongeacht het aantal gratis bezoeken dat men nog over heeft. Om te bepalen of iets BSA is, wordt gekeken naar de herkomst van het afval. Zo is een houten deur BSA (en dus betaald) en een houten stoel houtafval (en dus gratis). Dit levert bij bezoekers onbegrip, frustratie en soms zelfs agressie op. Iets wat het werk van de medewerkers op de milieustraat niet makkelijker maakt.

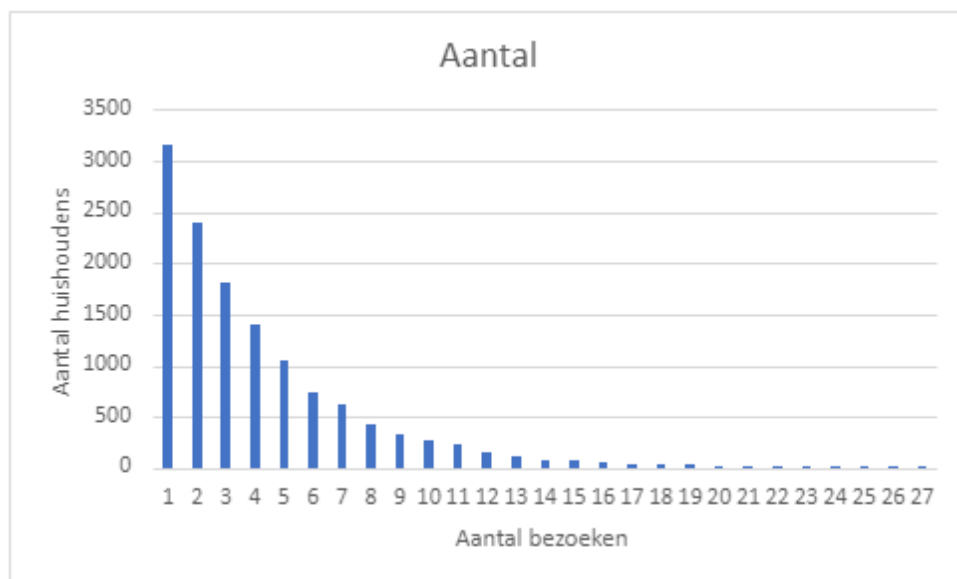
Beperking aantal gratis bezoeken

Dit GBP voorziet in een aanpassingen van het tariefsysteem op de milieustraat. Het betaaltarief voor BSA komt te vervallen. Daarentegen wordt het aantal gratis bezoeken beperkt tot 8. Daarna geldt een betaaltarief dat hoger ligt dan de huidige €8,-. De exacte hoogte wordt in de Verordening Reinigingsheffingen bepaald, die aan het eind van ieder jaar door de gemeenteraad wordt vastgesteld.

De 8 gratis bezoeken zijn voor het overgrote deel van de Woerdenaren ruim voldoende. Een dergelijk aantal wordt in veel Nederlandse gemeenten al toegepast. In Woerden is in 2017 voor het laatst onderzoek naar het aantal bezoekers op de milieustraat gedaan. In dat jaar brachten ongeveer 13.000 huishoudens een bezoek aan de milieustraat. Gemiddeld kwamen de betreffende bezoekers 4 keer langs. Bijna 90% van de bezoekers had aan 8 of minder bezoeken voldoende.

In onderstaande grafiek zijn de resultaten weergegeven. Op de verticale as is het aantal bezoeken weergegeven. Op de horizontale as is het aantal huishoudens weergegeven dat het corresponderende aantal bezoeken aan de milieustraat bracht. Ter verduidelijking, ruim 3000 huishoudens kwam in 2017 één keer naar de milieustraat.

Ook het betaaltarief voor zakken restafval wordt verlaagd. Zo wordt sluikestort tegengegaan maar worden bezoekers die onverhoopt, en vaak ook onbewust, toch nog een afvalzak bij zich hebben niet met hoge kosten geconfronteerd.

Verlaging tarief restafvalzakken

Niet alleen het betaaltarief voor BSA komt te vervallen, ook het betaaltarief voor zakken restafval wordt verlaagd. Dit is momenteel €10,50 per zak. Dit bedrag is destijds, bij de introductie van Het Nieuwe Inzamelen, gekozen om het brengen van zakken restafval op de milieustraat te ontmoedigen en zo sluikestort tegen te gaan. Om die reden is het tarief hoog ingestoken. Het aantal zakken restafval dat naar de milieustraat wordt gebracht is dan ook zeer gering.

Dit tarief kan omlaag zonder dat de preventieve werking hieronder leidt. Het voorgenomen tarief zal rond de €5,- liggen. Zo wordt sluikestort tegengegaan maar worden bezoekers die onverhoopt, en vaak ook onbewust, toch nog een afvalzak bij zich hebben niet met hoge kosten geconfronteerd.

Keteninnovatie Afval Verwijdering Utrecht

De Afval Verwijdering Utrecht (AVU) is een gemeenschappelijke regeling van 25 Utrechtse gemeenten (waaronder de gemeente Woerden). De AVU draagt zorg voor de overslag, het transport en de verwerking van het huishoudelijk afval.

Al sinds de gezamenlijke aanbesteding van de sortering en de vermarkting van het PMD in 2014 werken de AVU, Circulus-Berkel en ROVA nauw samen op diverse afvaldossiers. Circulus-Berkel en ROVA zijn samenwerkingsverbanden van verschillende gemeenten. Zij verzorgen voor de bij hen aangesloten gemeenten onder andere de afvalinzameling en -verwerking.

De gemeenschappelijke doelen en de 'klik' tussen de organisaties waren aanleiding om deze samenwerking verder vorm te geven. Begin 2019 zijn de AVU, Circulus-Berkel en ROVA daartoe de strategische alliantie CirkelWaarde gestart. De alliantie bestaat uit een Expertisecentrum en een Handelshuis.

De Afval Verwijdering Utrecht (AVU) is een gemeenschappelijke regeling van 25 Utrechtse gemeenten. Door gedegen marktkennis en door de krachten te bundelen, kunnen aan de potentiële verwerkers strenge eisen worden gesteld wat betreft rapportage en monitoring. Iets wat de hoogwaardige inzet van het ingezamelde grondstoffen ten goede komt.

Momenteel kunnen maatschappelijke organisaties die bewoners helpen bij het afvoeren van huishoudelijk afval op de milieustraat terecht. In samenspraak met de deelnemende organisaties is dit aantal verhoogd naar 8 keer. Ook is een oproep gedaan aan andere maatschappelijke organisaties om deel te nemen.

Het Handelshuis richt zich op het gezamenlijk voorbereiden en uitvoeren van aanbestedingen en het (pro)actief beheren van contracten. In het Expertisecentrum wordt kennis ontwikkeld, worden nieuwe inzichten vergaard en wordt relevante wet- en regelgeving vertaald naar praktisch bruikbare informatie. Deze kennis en informatie wordt vervolgens gebundeld en gedeeld. Gezamenlijk met het Handelshuis worden kansen voor duurzame(re) verwerking gesignaleerd.

Een aansprekend voorbeeld van deze wisselwerking is de recente aanbesteding voor de inzameling en verwerking van textiel. De verwerkingsmarkt voor textiel is weinig transparant. Zo is niet altijd duidelijk hoe het ingezamelde textiel wordt verwerkt en welk deel voor hoogwaardige recycling in aanmerking komt.

Door gedegen marktkennis en door de krachten te bundelen, konden aan de potentiële verwerkers strenge eisen worden gesteld wat betreft rapportage en monitoring. Iets wat de hoogwaardige inzet van het ingezamelde textiel ten goede komt.

Ook in de toekomst kunnen, door intensieve samenwerking, grondstofketens verder worden verduurzaamd. Samen kan bovendien invloed worden uitgeoefend op gemeente-overschrijdende dossiers. Bijvoorbeeld door de verpakkende industrie uit te dagen de hoeveelheid verpakking terug te dringen.

Samenwerking maatschappelijke organisaties

Momenteel kunnen maatschappelijke organisaties die bewoners helpen bij het afvoeren van huishoudelijk (bouw- en sloop-)afval op de milieustraat terecht.

De regeling is bedoeld voor organisaties die namens bewoners huishoudelijk afval op de milieustraat komen brengen. Bijvoorbeeld omdat de betreffende bewoner hiertoe zelf niet in staat is. Daarbij wordt in principe gebruik gemaakt van de afvalpas die bij het adres van de bewoner hoort. De regeling is dus niet bedoeld voor afval van de organisaties zelf. Dergelijk bedrijfsmatig afval mag op de milieustraat niet worden ingenomen.

Het aantal bezoeken dat deze organisaties konden brengen was beperkt tot 4 keer per jaar. In samenspraak met de deelnemende organisaties is dit aantal verhoogd naar 8 keer. Ook is een oproep gedaan aan andere maatschappelijke organisaties die deel willen nemen en aan de voorwaarden voldoen.

De gemeente blijft in contact met de verschillende organisaties om te zien of verdere verbetering noodzakelijk is.

10. Planning

In 2024 worden de, in dit plan beschreven, maatregelen ten uitvoer gebracht. De verzamelcontainers worden geplaatst. In dat jaar wordt bovendien uitgebreid gecommuniceerd om bewoners de informeren en te enthousiasmeren over de ophanden zijnde wijzigingen.

Met name het plaatsen van de GFT-cocons vraagt de nodige tijd, zeker omdat het streven is om bewoners zoveel mogelijk op een informele manier te laten meedenken over de locaties.

Wanneer afvalscheiden nóg makkelijker gemaakt is, kan de financiële prikkel worden verhoogd door de staffel aan te passen. Deze zal, als onderdeel van de Verordening Reinigingsheffing, eind 2024 aan de raad worden voorgelegd. Per 1 januari 2025 gaat de nieuwe teruggavestaffel gelden.

In 2024 worden de, in dit plan beschreven, maatregelen ten uitvoer gebracht. Hierna kan de financiële prikkel worden verhoogd door de staffel aan te passen. Deze zal, als onderdeel van de Verordening Reinigingsheffing, eind 2024 aan de raad worden voorgelegd.

11. Financiën

Uitgaven

In onderstaande tabel worden de, voor de implementatie van het GBP, benodigde eenmalige uitgaven weergegeven.

Omschrijving	Uitgaven
GFT-cocons	€ 970.000
Projectkosten	€ 49.000
Totaal	€ 1.019.000

Tabel 5: Benodigde uitgaven

Het betreft uitgaven met betrekking tot de aanschaf van de GFT-cocons en, met de plaatsing, samenhangende projectkosten.

Investeringen in Doneerringen worden uit de subsidiegelden van de verpakkende industrie gedekt. De benodigde middelen ten behoeve van het Circulair Ambachtscentrum zijn al in de begroting opgenomen.

Afvalbeheerkosten

Gelet op bovenstaande uitgaven is hieronder een inschatting gemaakt van de impact van de beleidskeuze op de afvalbeheerkosten. Bij de besparing op de verwerkingskosten is ervan uitgegaan dat de milieudoelstellingen worden gehaald. Met andere woorden, dat de hoeveelheid restafval daalt naar 100 kg restafval per inwoner per jaar.

Wanneer de hoeveelheid restafval daalt naar 100 kg per inwoner per jaar, heeft dit een kostenreducerend effect ter hoogte van €15 per huishouden.

Omschrijving	Effect
Inzamelkosten	€ -
Verwerkingskosten	€ -470.000
Communicatie	€ 25.000
Kapitaallasten	€ 110.000
Afvalbeheerkosten	€ -335.000
Afvalbeheerkosten per inwoner	€ -6
Afvalbeheerkosten per huishouden	€ -15

De besparing moet worden gelezen als de verwachte impact van de beleidskeuze ten opzichte van het handhaven van de status quo.

Kostenstijgingen beïnvloeden de werkelijke resultaten. Zo kan het zijn dat, ondanks de daling van de hoeveelheid restafval, de afvalstoffenheffing stijgt. Echter niet zo veel als wanneer de status quo gehandhaafd zou zijn gebleven.

Uitgangspunt is dat zowel de lasten als de besparing budgettair neutraal verlopen via het gesloten systeem (voorziening afvalstoffenheffing).

Het streven is om een voorziening te handhaven van circa 5% van de begroting. Zo wordt voorkomen dat tegenvallers en toegenomen kapitaallasten direct leiden tot een aanpassing van de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Voorziening

Het streven is om een voorziening te handhaven van circa 5% van de begroting om tegenvallers op te vangen.

Door geopolitieke en economische ontwikkelingen zal de afgelopen periode de boeken ingaan als het jaar van de exorbitant schommelende (energie)prijzen. De dure energie werkt door in alle productieprocessen en producten. Daarbij komt ook nog de krapte op de arbeidsmarkt, waardoor lonen stijgen, als er al personeel te vinden is.

Ter illustratie, de papieropbrengst is sinds augustus 2022 fors aan het dalen. Veel papierfabrieken leggen als gevolg van de hoge energiekosten de recycling processen stil of schalen deze af. Bovendien loopt de vraag naar verpakkingsmateriaal terug. Er worden minder artikelen besteld. Consumenten houdende hand op de knip.

Bovenstaande onzekerheden en de verwachte vervangingsinvesteringen vragen om een adequate voorziening. Zo wordt voorkomen dat tegenvallers en toegenomen kapitaallasten direct leiden tot een aanpassing van de tarieven van de afvalstoffenheffing.

12.

Appendix 1: Scenarioanalyse herziening
Grondstoffenbeleidsplan